

דלמא בשבת כתיב דבבהמה גופה כולי –

Perhaps it is written by *Shabbos*, where by an animal itself, etc.

Overview

The מכה בהמה is challenging the תנא דבי חזקיה, how do we know that the פסוק of מכה בשוגג or מכה בשלמנה is discussing a weekday (and therefore he is חייב, whether it was שבת, and it must be discussing only שוגג, for במזיד he will be פטור from paying since קם ליה בדרכה². Our תוספות clarifies this question.

asks: תוספות

ואם תאמר אם כן היקישא למה לי³ -

And if you will say; if indeed it is so (that מכה בהמה ישלמנה), why is the היקש necessary?!

answers: תוספות

ויש לומר דאתיא לבין דרך ירידה לדרך עלייה⁴ דלא שייך לפלוגי גבי שבת:

And one can say that the היקש comes to teach that there is no difference regarding the wound whether it was caused by a downward motion or whether by an upwards motion, where it is not applicable to distinguish between them regarding שבת.

Summary

The היקש could teach us that there is no difference between ודרך ירידה and דרך עלייה, by מכה בהמה ישלמנה, just as there is no difference by מכה אדם יומת.

Thinking it over

Why would one think that there should be a difference between דרך עלייה and דרך ירידה (that is should require a היקש)?! מכה אדם by ירידה, any more than מכה בהמה

¹ בין בשוגג בין במזיד מכה אדם will teach us that קלב"מ is always applicable.

² In which case מכה בהמה ישלמנה (alone) will teach us that חייב בתשלומין are מיתות שוגגין.

³ The תורה writes (in אמור [אמור], כד, כא) that ויקרא [אמור] that מכה אדם יומת; somehow comparing מכה אדם to מכה בהמה. If we assume that מכה בהמה means even בחול and he has to pay במזיד, we understand the היקש that by מכה אדם there is also no difference between שוגג ומזיד (regarding קלב"מ; that he is always exempt from payment); however, if מכה בהמה is (only) on שבת (and קלב"מ is only by מזיד) what is the point of the היקש?!

⁴ Just as by מכה בהמה he always has to pay when he damaged the בהמה (on שבת) regardless whether it was דרך עלייה or דרך ירידה. The same is by מכה אדם יומת he is חייב מיתה regardless whether it was דרך עלייה or דרך ירידה (not like it is by שוגג).